

A bizalom elnyerhető.
Az átkok pedig megtörhetők.

„Bardugo legerősebb műve.”
– BookPage

The familiar

a bizalmas

fine selection

LEIGH BARDUGO

NEW YORK TIMES BESTSELLERSZERZŐ

Leigh Bardugo
a kiadónál megjelent könyvei:

ALEX STERN-SOROZAT

A kilencedik ház

Tűzön-vízen át

GRISHA-TRILÓGIA

Árnyék és csont

Ostrom és vihar

Pusztulás és felemelkedés

HAT VARJÚ-DUOLÓGIA

Hat varjú

Bűnös birodalom

A SEBHELYES CÁR-DUOLÓGIA

A sebhelyes cár

Farkasok törvénye

LEIGH BARDUGO

The Familiar

a bizalmas

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2024

For my family – converts, exiles, and ghosts
A mi familia – conversos, exiliados, y fantasmas
A mi famiya – konvertidos, surgunlis, i fantazmas
A családomnak – a megtérteknek, a számkivetetteknek és a szellemeknek

1. fejezet

Ha az a kenyér nem égett volna meg, ez egy egészen más történet lenne. Ha a szakácsnő fia nem olyan későn jött volna haza aznap este, ha a szakácsnő nem tudta volna, hogy a fiú azzal a drámaíró hölgygel hettyeg, ha nem feküdt volna olyan éberem, és nem aggódott volna a fia halhatatlan lelke miatt, ha nem sírt volna a lehetséges unokái sorsán, ha nem lett volna olyan fáradt és figyelmetlen, akkor a kenyér nem égett volna meg, és az azt követő szerencsétlenségek talán nem a Casa Ordoño-ban, az Ordoño-házban, nem a Calle de Dos Santos utcában történtek volna, hanem egy másik helyen.

Ha azon a reggelen Don Marius lehajolt volna, hogy csókot leheljen a felesége arcára, mielőtt elindul a dolgára, akkor ez egy boldogabb történet lenne. Ha *kedvesemnek, galambomnak, gyönyörűségemnek* szólította volna, ha észrevette volna a kék lapis lazuli követ a fülében vagy a virágokat, amelyeket az asszony az előszobában rendezett el, ha Don Marius figyelt volna a feleségére is, nemcsak arra, hogy kilovagolhasson Hernán Saravia istálló-jába, hogy megnézzze a lovakat, amelyeket amúgy sem tudott volna megvenni, akkor talán Doña Valentina nem vesződött volna azzal, hogy lemegy a konyhába, és az egész tragédia, ami ezután következett, a csatornában kötött volna ki, és egészen a tengerig folyik. Akkor senkinek nem kellett volna szenvednie, legfeljebb attól a tál nyomorúságos gagylyótól.

Doña Valentina két szülője elég rideg és zaklatott lelkületű volt, akik kevés érzelmet mutattak az irányába azontúl, hogy csalódtak a szépségében, ami éppen csak parázslott. Nem tartották valószínűnek, hogy a lányuk képes lesz egy jó partit megfogni. Nem is tudott. Don Marius Ordoño vagyona igencsak megcsappant, a földjein lévő olajfák nem hoztak termést,

és bár a háza Madrid egyik jobb utcájában volt, és egész méreletesnek számított, mégiscsak elég szerény hajlék volt. Ettől függetlenül Marius Ordoño volt a legjobb parti, amit Valentina a maga jelentéktelen hozományával és még jelentéktelenebb arcával remélhetett. Ami Mariust illeti, egyszer már volt házas, vörös hajú felesége gazdag örökséggel rendelkezett, de a nő alig néhány nappal az esküvőjük után egy lovas kocsni elé lépett, és halálra taposták, így Marius gyermek és hozomány nélkül maradt.

Valentina aranyszínű csipkéből készült fátylat és elefántcsont fésűket viselt a hajában az esküvőjükön. Don Marius meglepődött, amikor az előszoba falához támasztott homályos tükörben a saját tükörképükre bámult, és a vágy megmocant benne. Talán menyasszonya reményteli tekintete vagy a saját maga látványa tette, ahogy ott feszített esküvői öltözetében. De valószínűbb, hogy a konyakba áztatott cseresznye volt a ludas, amit a délelőtti folyamán elfogyasztott, egyik szemet a másik után dugta a szájába, és lassan rágcsálta őket, csak hogy ne az újdonsült apósával kelljen beszélgetnie.

Aznap éjjel a szenvedély mámorában esett neki a menyasszonyának, verseket sugdosott a fülébe, de csak néhány ügyetlen lökésre tellett tőle, aztán úrrá lett rajta a szédülés, és a félig megrágott cseresznyékkal telibe hányta a kelengyét, amelyet Valentina saját kezűleg hímzett több héten át.

Az elkövetkező hónapokban és években Valentina szinte vágyakozva tekintett vissza arra az éjszakára, hiszen az a cseresznyék szította lángolás volt az egyetlen jele Marius szenvedélyének vagy annak, hogy akár csak a legcsekélyebb mértékben is érdeklődne iránta. És bár elmondható, hogy gyakorlatilag egyik szeretet nélküli otthonból került át a másikba, ez nem jelentette azt, hogy nem érezte a szerelem hiányát. Doña Valentina nem tudott nevet adni a vágyakozásnak, ami feszítette, és fogalma sem volt, hogyan csillapíthatná, ezért zömmel azzal töltötte a napjait, hogy azt a néhány cselédet, akik náluk dolgoztak, állandóan azzal nyaggatta, hogy mikor mit csinálnak rosszul, és szüntelen elégedetlenségben élt.

Ezért ment le aznap reggel a konyhába – nem először, hanem már másodjára.

A szakácsnő egyre kiszámíthatatlanabbá vált, ahogy napvilágra került a fia megszállottsága Quiteria Escárcega drámaíró iránt, ezért Doña Valentina minden reggel leellenőrizte. Aznap épp lefelé jött a lépcsőn, és a hőség

egyre fojtogatóbbá vált körülötte, amikor égő kenyér összetéveszthetetlen szaga fogadta a konyhában, és Doña Valentina majdnem elájult az örömtől, hogy van egy kézzelfogható oka a panaszra.

A szakácsnő bezzeg sehol nem volt.

Valentina ott akart maradni, a tűzhelyből áradó hőségben izzadva, hadd forrjon csak a dühe, és közben hosszú, cikornyás szónoklatot fogalmazott meg magában a pazarlásról, a hanyagságról és általában a szakácsnő személyiségéről. Ám odafentről kopogás szűrődött le, és Valentina tudta, hogy nyilván olyasvalaki lesz, aki a férjével szeretne beszélni az olajbogyóiról. Talán még meghívás is lehet – valószínűtlen, de már a remény is elég volt ahhoz, hogy megmozduljon.

Nem akadt más a Casa Ordoño-ban, aki ajtót nyithatott volna. A férje világgossá tette, hogy nem tudnak további cselédeket felvenni, és hogy Valentina még szerencsésnek is mondhatja magát, mivel van szakácsnője és egy cselédlánya, akik segítenek neki a ház körül. Valentina ezért nem tehetett mást, mint hogy félretette a dühét, feltrappolt a lépcsőn, az ingujjával megtörölgetve izzadt arcát.

Amikor már újra lefelé masírozott a lépcsőn, az apjától kapott levelet olvasatlanul az ingujjába dugdosva, hallotta, hogy a szakácsnő nagyon zsörtölődik az állandó izzadságszagot árasztó cselédlánnyal, aki folyton a házban lebzsel, és a szemét folyton saját trampli lábára szegezte.

– Águeda – csattant fel Valentina, amint berontott a konyhába, és a hangjában egy kiadós szidás ígérete csengett –, megmondanád, miért pazarlod a férjem vagyonát és az én időmet azzal, hogy már megint odaégeted a kenyeret?

A szakácsnő ostobán viszonozta a pillantását, sértődött szeme vörös volt a sírástól a bolond fia miatt, aztán a konyha közepén álló asztal felé fordult, ahol ott volt a kenyér a fekete tepsi-ben.

Valentina is odanézett, majd a testét elöntötte a hő, és a megalázottság viharként szakadt rá. A kenyér kis arany párnaként ücsörgött a vastepsiben, tökéletesen megkelt, szép aranybarnára pirult, és a teteje fényesen ragyogott.

Doña Valentina meg akarta vizsgálni, meg akarta bökdödni, leszögezni, hogy nem is igazi. Csupán percekkel ezelőtt a saját két szemével látta ugyanazt a kenyeret megfeketedve, tönkremenve. A kenyérhéj teteje betört a melegtől. És tudta, *tudta*, hogy ez nem egy másik kenyér, amelyet az első helyett sütöttek, mert felismerte a vastepsit kis horpadással a sarkán.

Ez lehetetlen! Alig néhány percig volt csak távol. Tréfát űznek velem, az ostoba szakácsnő és az ostoba cseléd lány megpróbálják felbosszantani, hogy bolondot csináljanak belőlem, mert itt hisztériázik.

De nem adta meg nekik ezt az elégtételt.

– Már korábban is megégetted a kenyeret – mondta könnyedén –, és nincs kétségem afelől, hogy újra meg fogod tenni. Gondoskodj róla, hogy az ebéd időben az asztalra kerüljön!

– Don Marius itthon étkezik, señora?

Valentina fontolóra vette, hogy felpofozza a szakácsnő önelégült képét.

– Nem hiszem – mondta vidáman. – De két barátom csatlakozik hozzám. Mi lesz az ebéd?

– Sertéshús, señora. Ahogy kérte.

– Nem – javította ki Valentina. – Én azt mondtam, hogy a fűrjet csináld meg. A sertéshús holnapra lesz.

A szakácsnő megint csak bámult rá, a szeme kemény volt, mint egy-egy széndarab.

– Természetesen, señora.

Valentina persze maga is tudta, hogy azt mondta, a sertést készítse el. Már egy héttel előre megtervezte az egyes étkezéseket, ahogyan azt mindig is tette. De a szakácsnő csak ne feledje el, hogy ez az ő otthona, és soha nem szabad ostoba tréfát űzni vele!

Miután Doña Valentina elment, Luzia megkopasztotta a fűrjet, közben a szakácsnő dühös mormogását hallgatta, aki éppen félretette a sertésragut. A fazekak és serpenyők csörömpöltek. Águeda elég nagy hűhót csapott, pedig a disznóhúsnak semmi baja nem lesz attól, ha csak holnap készítik el. Doña Valentina viselkedése volt az, ami miatt megsavanyodott a hangulata. Luzia szinte hálás volt. Egy dühös Águeda jobb társaság, mint egy búslakodó Águeda.

Doña Valentina boldogtalansága egyébként is mindenre átragadt, Luzia minden alkalommal, amikor az asszonyság a konyhába jött, attól félt, hogy a keserősége miatt megromlik a tej vagy megpenészednek a zöldségek. A nagynénje figyelmeztette, hogy egyes emberek úgy hozzák magukkal a nyomorúságot, mint az időjárás, és elmesélte Marta de San Carlos

történetét, aki – miután elhagyta a szerelme – az Alcázar melletti, dús lombú növényekkel körbevett ösvényen sétálgatva olyan hosszan és olyan keservesen zokogott, hogy a madarak is csatlakoztak hozzá. Még évekkel később is, ha valaki belépett oda, és meghallotta a madarak énekét, elfogta a szomorúság. Legalábbis a nagynénje ezt mondta.

Amikor Luzia meglátta az odaégett kenyeret, nem sokat gondolkodott. Végigsimított a hégán, és elénekelte a nagynénje által tanított szavakat: „*Aboltar cazal, aboltar mazal. Ami volt, elmúlt, és a szerencse fordul.*” Nagyon halkán énekel. Nem teljesen spanyol szavak voltak, ahogy Luzia sem volt teljesen spanyol. De Doña Valentina soha nem engedte volna be őt ebbe a házba, még a sötét, forró, ablaktalan konyhába sem, ha rájön, hogy egy csepp zsidó vér is van az ereiben.

Luzia tudta, hogy óvatosnak kell lennie, de nehéz volt nem a könnyeb-
bik utat választani, amikor minden más olyan nehéz volt. Minden éjjel az éléskamrában, a padlón aludt, egy rongyokból összevarrt pokrócon, és egy zsák liszt volt a párnája. Hajnal előtt felébredt, és a hideg sikátorban könnyített magán, aztán visszatért, felszította a tüzet, mielőtt elsétált volna a Plaza del Arrabalra, hogy vizet hozzon a kútról. Jó reggelt kívánt a többi cselédnek, mosónőnek és feleségnek, majd megtöltötte a vödörket, és a vállán egyensúlyozva ment vissza a Calle de Dos Santosra. Felforraltta a vizet, kiszedegette a kölesből a zszsiket, és elkezdte aznapra megsütni a kenyeret, ha Águeda még nem gondoskodott róla.

A szakácsnő dolga lett volna a piacra elmenni, de mivel a fia beleszeretett abba a tüzes drámaírónőbe, Luzia volt az, aki fogta a kis erszényt a pénzzel, és végigjárta a standokat, hogy a legjobb áron találjon bárányt, fokhagymafejeket és mogyorót. Rosszul alkudott, ezért néha, amikor a Casa Ordoñoa visszaindulva egyedül maradt valamelyik kis utcácskában, megrázta a kosarát, és azt énekelte: „*Onde iras, amigos toparas. Bárhová visz az utad, ne barátok nélkül téj haza.*” És ahol eddig hat tojás volt, ott most egy tucat lapult.

Amikor még élt, az édesanyja gyakran figyelmeztette, hogy túl sokat akar, és azt állította, hogy azért, mert Luzia a király harmadik feleségének halálakor született. Amikor a királyné elhunyt, udvaroncai jajveszékelését, amit a palota falai előtt rendeztek, az egész városban hallani lehetett. A halottakat nem volt szabad gyászolni; úgy tartották, hogy ezzel megtagadják tőlük a feltámadás csodáját. De egy királyné halála más. A városnak

gyászolnia kellett, és a gyászmenet olyan látványosság volt, amihez fogható csak a mostohafia, Carlos halálakor látott a nép az év elején. Amikor Luzia világra jött, és először felsírt, a bömbölése összekeveredett a *madrileñók*¹ zokogásával, akik az elveszett királynéjukat siratták. – Összezavart téged – mondta Blanca. – Azt hitted, hogy érted sírnak, és emiatt túlságosan elbízta magát.

Egyszer – bár nagynénje óva intette az ilyesmitől – Luzia kipróbálta ugyanezt a kis barátos dalt a pénzérmeccel is. Az erszényben vidáman csilingelve verődtek össze a fémpenzék, de amikor Luzia belenyúlt, valami megmarta. Tizenkét rézpók mászott ki az erszényből, és szanaszéjjel szaladtak. Hogy Luzia pótolja az elveszett pénzt, gyorsan eldanásztta a kis rigmust a sajtnak, a káposztának és a mandulának, de Águeda még így is ostobának és haszontalannak nevezte, amikor meglátta a kosár sovány tartalmát. Ilyen volt, amikor Luzia elbízta magát.

Hualit, a nagynénje persze csak nevetett, amikor Luzia elmesélte neki. „Ha egy cseppnyi varázslattal meggazdagodhatnánk, anyád egy könyvekkal teli palotában halt volna meg, és nekem sem kefélessel kellett volna ebbe, a gyönyörű házba eljutnom. Szerencséd, hogy egy pókcsípéssel megúszad.”

A nagynénje tanította meg neki a szavakat, amiket a tengerentúli országokból érkezett könyvekből csent, de a dallam Luzia sajátja volt. A dalok csak úgy belopták magukat a fejébe, a hangok kellemesen zümmögtek a nyelvén – hogy kétszer annyi cukrot varázsoljon, amikor nem volt pénz többre, hogy meggyújtja a tüzet, amikor a parázs kialudt, hogy frissen sültté tegye a cipót, amikor a teteje olyan csúnyán megégett. Apróságok, hogy elkerülje a kis katasztrófákat, hogy egy kicsit elviselhetőbbé tegyék a hosszú munkanapokat.

Nem tudhatta, hogy Doña Valentina aznap reggel már járt a konyhában, hogy látta az odaégett kenyeret a tepsiben. Mert bár Luzia bizonyos tehetségekkel született, a jövőbe látás nem tartozott közéjük. Nem voltak látomásai, és soha nem esett transzba. Nem látta a jövőt a szétszóródott só által kirajzolt mintákban. Ha látta volna, akkor tudja, hogy érintetlenül kell hagynia a kenyeret, és hogy sokkal könnyebb elviselni Doña Valentina kellemetlen haragját, mint az érdeklődését. Mert az már veszélyes.

---

¹ madrileño (hímnem)/madrileña (nőnem), spanyol, jelentése: madridi ember (a ford.)

2. fejezet

Valentinának nem volt szobalánya, így minden este a cselédlány segített neki levetkőzni, ő oltotta el a gyertyákat, zárta be és reteszelte el az ablakokat, és helyezte el az ágyak alá az éjjeliedényeket. Általában Valentina képes volt tudomást sem venni a lány jelenlétéről. Elég jó munkaerőnek számított, illően szürke vászonba és gypjúba öltözött, nem az a típus volt, aki feltűnést kelt. Ez volt az egyik oka annak, hogy Valentina felvette, bár az igazat megvallva nem sok választása akadt. A bér, amit adni tudott, elég csekélynek számított, és mivel kevés a segítő kéz, a munka nehéz volt.

De ezen az estén, amikor a lány Valentina ruhájának hátsó részén megoldotta a kapcsokat, és végighúzta rajta a kezét, hogy a redőkben megült portól megszabaduljon, Valentina megkérdezte:

– Hogy hívnak?

Valamikor biztosan tudta a cseléd nevét, de túl ritkán használta ahhoz, hogy emlékezzen rá.

– Luzia, señora – felelt a lány anélkül, hogy felnézett volna a munkájából.

– És van udvarlód?

Luzia megrázta a fejét.

– Nincs, señora.

– Milyen kár!

Valentina egy elmotyogott *igen*, *señorára* számított, de Luzia, miközben behajtogatta a ruhát a ládája, azt mondta:

– Vannak rosszabb dolgok is egy nő számára, mint egyedül lenni.

Én is boldogabb voltam anyám házában. A szavak kéretlenül tolokodtak Valentina gondolatai közé, a szomorúság pedig hirtelen zuhant rá, és

nyomasztóan lehúzta. De persze nincs nagyobb szegény, mint egy hajadon lány, semmi sem haszontalanabb, mint egy nő férj és gyerekek nélkül. Vajon boldog ez a lány? Ahogy Valentina elgondolkodott a kérdésen, az máris a nyelvére kívánczolt, de rázárta a fogait, és visszaharapta a szavakat. Mit számított, hogy egy cseléd boldog volt-e, amíg végzi a munkáját?

– Te és a szakácsnő úgy gondoltátok, hogy ma jót szórakoztok rajtam, ugye?

– Nem, señora.

– Tudom, mit láttam, Luzia!

Ahogy a lány felsandított, Valentina megdöbbenve látta, hogy a szeme olyan mélybarna, hogy majdnem teljesen feketének látszik.

– Mit látott, señora? – kérdezte, és sötét tekintete olyan volt, mint a folyóban simára koptatott kő. Valentina hirtelen nyugtalanná vált, hogy csak ketten vannak ebben a szobában, zavarta a ház csendje, a saját gyengesége. Úgy érezte, mintha kinyitott volna egy szekrényt, és egy farkast talált volna odabent.

– Semmit – sikerült végül kipréselnie magából, és feszélyezte, amiért a hangja így akadozott. – Nem láttam semmit. – Felállt, és átment a szobán. Ahogy távolabb került a cselédlánytól, a kényelmetlen érzés egyből eltűnt. – Elég arcátlan dolog, ha így nézel.

– Elnézést, señora.

Luzia ismét a padlóra szegezte a tekintetét.

– Most menj! – parancsolta Valentina egy kézlegyintéssel, ami, nagyon remélte, hogy olyan gondtalanra sikerült, mint ahogy akarta.

De amikor Luzia távozott, bereteszte mögötte az ajtót.

Luzia nem aludt aznap éjjel, és másnap nem mert semmit megkockáztatni. Várta, hogy a víz felforrjon, anélkül, hogy akár egy aprócska dallammal is megsürgette volna. Fát hozott a tűzre, és egy szót se szólt, kézzel gyújtotta meg. Levegőt is alig mert venni, ahogy lefelé sietett az utcán a San Ginés felé. Doña Valentina a kenyérral történt incidens óta nagyon figyelte őt. Nem varázslatot keresett; Valentina egyszerűen úgy gondolta, hogy Luzia és a szakácsnő valami bagatell csínytevással akarják lóvá tenni.

De az utcára Valentina már nem követhette. Az ő helyzetében egyetlen nő sem hagyhatta el a házat anélkül, hogy a férje, az apja vagy egy pap ne kíséerte volna. Luzia hallott már olyan gazdag hölgyekről, akiknek csontja tört, amikor a házukból kilépve felbuktak, és volt, aki meg is halt, amikor túlságosan kihajolt, hogy lásson is valami érdekfeszítőt. Luzia néha eljárt a gondolattal, amikor fáradt volt vagy fáj a háta: vajon szívesebben ülne egy párnán, és hímezne egész nap, ha ez azt jelenti, hogy csak annyit láthat a kinti életből, amennyit az ablak enged? Vagy inkább lesétál a kúthoz? Amíg a vödörök üresek voltak, a válasz könnyű volt. Amikor teletöltötte őket, akkor már nem annyira.

Ahogy elhaladt a ház előtt, érezte, hogy Doña Valentina a magasan fenn lévő ablakból egyenesen őt vizslatja, de Luzia nem volt hajlandó felnézni, és olyan gyorsan kapkodta a lábát, miközben a San Ginés felé tartott, amilyen gyorsan csak tudta. A poros utcák kanyarulatai ismerősek voltak, a kilométerek pedig gyorsan fogytak.

A nagynénje szerint mindennap meg kell jelenni a templomban. De amikor Luzia belépett a sötét templomhajóba, az édesanyja jutott az eszébe, aki valahol alatta nyugodott. A San Ginésbe sok holtat temettek, ilyenkor a köveket felemelték, visszahelyezték, majd újra elmozdították, a holttesteket átrendezték, hogy több hely legyen.

Blanca Cotado a szegényeknek fenntartott egyik kórházban halt meg, holttestét pedig a többi halottal együtt végigcipelték az utcán egy díszfelvonulás részeként, hogy az egyház papsága alamizsnát gyűjthessen az elhunytakért mondott misékre. Luzia tízéves volt, és emlékezett az anyja szavaira, az igazi imákra, amelyeket el kellett mondania, és amelyek titkos visszhangként ott kongtak a fejében. Ez egy játék volt kettőjük között, mondtak valamit, de másra gondoltak, a héber nyelv darabkái és töredékeit az édesanyja úgy hagyta az utókorra, ahogy a csorba tányérokat szokás. Luzia nem tudta, hogy Isten hallja-e, amikor a San Ginés hűvös árnyékai között imádkozik, vagy hogy érti-e a nyelvet, amit beszél. Néha ez aggasztotta, de ma más gondjai voltak.

A templom keleti ajtaján át távozott a szomszédos kertbe, ahol Boldogságos Szűz Mária szobra a kisedét dajkálta. *Lehetne Ruth is akár* – mondta az apja. *Vagy Eszter*. De az anyja felmenői között tanult emberek voltak, és

suttogva azt hajtogatta: *Ezek a szobrok nem a mieink közül valók.* Luziát a lába egy kanyargós mellékutcán vitte lefelé, amely a Plaza de Las Descalzasra vezetett, majd onnan egy téglaházhoz, aminek az ajtaja fölél szőlőtőkét faragtak. Luzia néhány hetente ellátogatott ide, bár ha tehetne volna, mindennap eljön. A piacra járos kosarában mindig volt friss ágynemű, hogy úgy tehesen, mintha Hualit egyik cselédjének vinné, ha valamiért kérdőre vonnák. De soha nem kérdezték meg, hogy mit keres erre. Luzia tudta, hogyan kell láthatatlanná válni.

Egyszer látta Hualit pártfogóját, Víctor de Paredest, amint épp elhagyja a nagynénje házat. Fekete bársonyt viselt, és egy még feketébb hintóba szállt be. Mintha maguk az árnyak nyelték volna el. Vagy az éjszaka egy kis darabkája, ami a délutáni napsütés ellenére sem volt hajlandó elkotródni a világból. Hogy elkerülje a nagynénje kérdéseit, Luzia elsétált Hualit ajtaja előtt, úgy tett, mintha máshová vinné a dolga, de annak nem tudott ellenállni, hogy ne kukkantson be a hintóba. Csak De Paredes csizmáját pillantotta meg, és vele szemben, a sarokba kuporodva egy karcsú, beteges kinézetű fiatal férfit, akinek a bőre sima volt és csillogott, haja fehéren ragyogott, mint a galambok begyén a folt, a szeme pedig úgy fénylett, mint az osztriga héja. Amikor Luzia tekintete a fiatalember sápadt tekintetébe ütközött, az a furcsa érzés fogta el, mintha lebegne, mintha menten kiemelkedhetne a cipőjéből, de továbbsietett, csak akkor kanyarodott vissza, amikor már biztos volt benne, hogy a kocsi elment. Még tél volt, épp ezért meglepődve látta, hogy a nagynénje utcájában a falak felett áthajló mandulafák virágba borultak, ágaikon sűrűn ültek egymás mellett a remegő fehér virágcsomók.

Ma nem voltak mandulavirágok, és a ház előtt nem várakozott tintafekete kocsi. Hualit maga nyitotta ki az ajtót, és mosolyogva beterelte Luziát az otthona belsejébe.

Most a keményített csipke és a fekete bársony volt a divat, és Hualit – mióta Catalina de Castro de Oróként Víctor de Paredes szeretője lett – ezeket viselte, amikor csak elhagyta a házat. Otthon azonban, az ízlésesen kialakított udvaron, ahol kis szökőkút is csacsogott, általában színes selyemruhát viselt, sűrű fekete haja pedig méhbalsamillatú hullámokban kigyózott a válla körül.

Luzia tudta, hogy mindez csak a hatás kedvéért van. Az olyan férfiak, mint Víctor de Paredes, szeretik az egzotikus dolgokat, és Hualit

izgalmasabb volt, mint a hajói gyomrában érkező édenmag. De Paredes hajói soha nem süllyedtek el, bármilyen viharos volt is a tenger, és az egész fővárosban azt suttozták, hogy ez Isten támogatásának a jele. Ám ebben az udvarban De Paredes mindig azt hangoztatta, hogy Catalina de Castro de Oro az ő igazi szerencsehozó talizmánja, és Luzia gyakran gondolkodott azon, vajon Hualitnak sikerült-e valamilyen bűbájjal behálóznia a pártfogóját, hiszen az ő szerencséje annyira összefonódott a férfiével.

– Valami baj van – mondta Hualit, miután becsukódott az ajtó. Megragadta Luzia állát, és tüzetesen megnézte magának az arcát. Az ujjai mintha vasfogók lettek volna.

– Ha elengedsz, elárulom.

Hualit horkantott egyet.

– Úgy hangzik, mintha dühös lennél, de én félelmet érzek.

Intett Luziának, hogy üljenek le az udvar sarkában álló alacsony kanapén, aminek hímzett párnáit már-már művészi módon rendezték el. Egyik sem volt kifejezetten mór, de elég dekadensnek számított ahhoz, hogy De Paredesnek azt az érzést sugallja, mindez tiltott. És a környezet jól illett Hualithoz. Minden puha és buja volt rajta, mézédés bőre, ragyogó szeme. Luzia gyakran kívánta, bárcsak ő is rendelkezne a nagynénje szépségének legalább egy parányi darabjával, de Hualit ilyenkor csak csettintett egyet a nyelvével.

– Nem vagy elég bölcs a szépséghez, Luzia. Úgy költenéd el, mint a pénzt.

Hualit cselédlánya, Ana bort és egy tányérkán olajbogyót meg datolyát tett le az alacsony asztalra, és futólag megveregette Luzia vállát, mintha csak egy aranyos kis házi kedvenc lenne. Ő volt a nagynénje egyetlen szolgálója. Elég vaskos testalkattal rendelkezett, és ezüstös haját három összetekert fonatban hordta a hátán. Szeretett kártyázni és ánizsmagot rágcsálni, és ami a legfontosabb: soha nem pletykált.

– Honnan tudod, hogy megbízhatasz benne? – kérdezte Luzia, amikor a cselédlány elment.

– Ezer alkalma lett volna már arra, hogy eláruljon engem, és még soha nem tette. Ha vár, míg eljön az ő ideje, lehet, hogy már halott lesz, mielőtt megragadhatná az esélyt. – Hualit apró jádecsészékbe töltötte a bort, mielőtt folytatta: – Miért most, ennyi idő után vetődik ez fel benned? És miért

nézel ilyen aggodalmasan? A két szemöldököd között olyan mély az a ránc, mintha egy ásóval vágta volna oda.

– Hadd maradjak itt! – csúszott ki Luzia száján akaratlanul. Az idő már őszbe fordult, és az udvar oszlopai köré tekeredő szőlő levelei világító narancssárgára színeződtek, helyenként lehullottak, és csak a kunkori, szürke kocsányok maradtak. A gyümölcsök, aminek a leszüretelésével túl sokáig vártak, a tőkéken aszalódtak meg. – Nem bírok visszamenni abba a házba.

Elég rossz volt az is, hogy folyton félt Doña Valentinától, vagy éppen neheztelt rá valamiért, de látni, sajnálni, ahogy magányosan virraszt az ablakánál, és a férjét várja, akit aligha lehetett férjnek nevezni, elviselhetetlen volt.

– Apád soha nem bocsátaná meg nekem, ha megrontanám az erényedet. Luzia elkomorult.

– Tehát a Casa Ordoñót úgy hagyom majd ott, hogy a hátam tönkrement, a térdem tiszta bütyök, a kezem pedig érdes, mint a homok, de legalább a drága erényem sértetlen.

Hualit csak nevetett.

– Pontosan.

Luzia kísértést érzett, hogy a jádecsészét földhöz csapja. De túl jó íze volt a bornak, és túl kedves volt az a félóra, amit datolyaevéssel és Hualit udvari történeteinek hallgatásával töltött. Amikor az édesanyja meghalt, és az addig is ingatag életük megrendült, remélte, hogy Hualit talán megengedi neki, hogy az otthonában dolgozzon, de az apja elméje akkor még elég tiszta volt ahhoz, hogy megtiltsa.

– Ha egy bűnös házában dolgozol, az az erényed végét jelenti. Soha nem lesz férjed vagy saját otthonod.

Luzia nehezen tudta elképzelni, hogyan lehetne bármilyen férjet szerezni, amikor minden idejét azzal töltötte, hogy a Casa Ordoñóban gürcölt, és Doña Valentina utasításait teljesítette. Amikor kimerészkedett a piacra, azon kapta magát, hogy minden fiatalembert alaposan szemügyre vesz – és az öregeket is. De túlságosan jó volt abban, hogy észrevétlenül járjon-keljen. Észrevétlenül sétált el a hentesek, a halárusok és a gazdák mellett. Jóval elmúlt húszéves, de még sosem volt udvarlója, és sosem csókolta meg senki. Leszámítva azt a részeg alakot, aki megtámadta a piacon, és a borostás képet megpróbálta az arcához nyomni. Luzia az illetőt jól sípcsonton rúgta.

Ellenben rengeteg dolgot hallott és látott már, férfiakat és nőket valamelyik szűk sikátorban térdepelve, felhúzott szoknyával, letolt nadrággal; el-fátyolozott szépségeket a Prado előtt várakozó kocsikban, finom hölgyeket és szajhákat, akiket a sötétben nem lehet megkülönböztetni; durva beszédet, ami a köztereken felállított standokból árad. *Mitől lesz jó a nő?* Ezt egy pap kérdezte egy csapat színművésztől, akik épp a *mentidero*² felé igyekeztek. *Talán ha ügyesen bánik a tüvel* – felelte egy fiatal színész a tömeg előtt mórlikálva magát. *Vagy ha jól csúri a szavakat* – folytatta. *Vagy ha képes egy férfi farkát magában tartani, és úgy szorítani, hogy a férfi meglássa Istent* – kiáltotta, mire az emberek nevetésben törtek ki, a pap pedig bömbölt, hogy mindannyian a pokolban fognak elégni.

Amikor Don Marius apja megbetegedett, Luziát átvitték az öregember házába, hogy segítsen megfürdetni. Bezavarták a hálósobába, ő pedig a zárt ajtónak feszített háttal, a vízzel teli tálat, a szappant és a törülközőt szorongatva állt, és minden imát elsuttogott, amit csak tudott, mert biztos volt benne, hogy egy halott emberrel hagyták egyedül. Addig nézte az összeaszott testet, amíg rájött, hogy az úr keskeny mellkasa emelkedik és süllyed. De amikor megpróbálta lecsutakolni, a férfi megragadta a kezét, és a farkára szorította. Az a valami olyan volt a markában, mint egy kisegér, a teste puhán lüktetett. Az úr erős volt, de Luzia a másik kezével betapasztotta az orrát meg a száját, így aztán Don Esteban kénytelen volt elengedni. De Luzia még ekkor sem vette el a kezét. Végül az úr csipás szeme düllelni kezdett.

– Most pedig lemosdatom, Don Esteban, maga pedig nyugton marad, különben a kis gallyacskáját tőből letöröm.

Ezután az úr már engedelmesen nyugton maradt. Sőt úgy tűnt, még örül is neki.

Luziának ez volt az összes tapasztalata, már ami a férfitesteket illeti.

– Másnak is kell még itt lennie – tette le a borát, és becsukta a szemét. – Miért tanítottak meg olvasni, ha könyvek nélkül kell élnem? Miért tanítottak meg latinul, ha egy papagájnak több lehetősége van beszélni?

– Csak Isten tudja, mire vagyunk hivatottak – válaszolta Hualit. – Most pedig vegyél még datolyát! Jót tesz a megsavasodott gyomornak, és kitűnő a bánat ellen.

---

² *mentidero*: köztér, ún. „pletykasarok”, itt gyűltek össze az emberek, hogy megbeszéljék az élet ügyes-bajos dolgait (a ford.)

3. fejezet

Amikor a cselédlány elment a templomba, Doña Valentina elővette a kis ezüstvilláját. A ruhát, amit épp viselt, nem nevezhette a kedvencének. De egyike volt annak a háromnak, ami a sajátja volt. Az új szabások egyszerűnek és szigorúnak számítottak. Céljuk, hogy kiemeljék a keskeny derekat – amivel Valentina még mindig rendelkezett, hiszen soha nem szült gyermeket. Úgy készültek, hogy gyöngysorokkal és ékszerekkel díszíthessék őket – amivel ő maga nem rendelkezett. A villa két fogával Valentina kipiszkált egy szálat a varrás mentén, és felszakította. Így még mindig könnyen javítható, ha esetleg tévedett.

Valentina nem igazán tudta, miért tette, de képtelen volt száműzni a fejéből a kenyeret, a szakácsnő üres arckifejezését, a cselédlányt, aki az asztal mellett kuporgott. Ha tényleg a bolondját akarták vele járatni, akkor miért nem nevettek? A szakácsnő sértődöttnek és felháborodottnak tűnt, mint mindig. De a konyhalány, Luzia, ő leginkább rémültnek tűnt.

Valentina hallott már illúziókról és csodákról szóló pletykákat az udvarban. Lucrecia de León például képes volt megálmodni a jövőt, a kegyvesztett Piedrola próféta azt állította, hogy beszélgetett az angyalokkal, a Mendozákról pedig azt pusmogták, hogy egy szent bölcs áll a szolgálatukban, aki a gondolataival tárgyakat tud mozgatni. Valentina természetesen soha nem látott ezek közül semmit. Soha nem kapott meghívást a La Casillába, nemhogy az Alcázarba, és több mint valószínű, hogy soha nem is fog. *Hacsak...*

Emiatt a *hacsak* miatt büzlött a kétségbeeséstől, emiatt görnyedt a szoknyája varrása fölé, és tépkedte a szálakat, mint ahogy a madarak húzkodják

ki a földből a gilisztákat, emiatt volt hányingere és undorodott saját magától. A szégyen nemcsak valami olyasmi volt, ami mögötte kullogott, hanem kihozta belőle a legrosszabbat.

Amint Luzia visszatért a templomból, Valentina lesietett a konyhába. Rákiabált a szakácsnőre, és azt állította, hogy sziszik van a rizsben, amit üstöllést ki is szórt a padlóra, hogy a cselédlánynak fel kelljen söpörnie, még hozzá térden csúszva, hogy az utolsó kóbor szemeket is felcsippentse. Aztán vizet követelt a fürdéshez, pedig az előző nap is fürdött, és amikor a víz egy része a padlóra loccsant, olyan erősen arcon csapta Luziát, hogy az megbotlott.

Valentina lélegzete elakadt. Megrettent. Talán túlságosan kicsúszott a kezéből a gyeplő. Talán egy hangyányit megőrült. Nem volt semmi, amit ne tehetett volna meg.

– Hozd ide a ruhámat! – vicsorgott. – De siess!

Félig-meddig azt hitte, agyarak törnek át az ínyén, karmok az ujjbegyei végén. Az ablak üvegében csodálkozva figyelte saját arcát, ami sápadt volt, mint a hold, és majdnem azt is elfelejtette, hogy neki most Luziát kellene figyelnie. A lány előhúzta a fekete bársonyt a ládából. Megtalálta a hasadást. Tétovázott. Valentina az ablak üvegében figyelte, ahogy felpillant, megbizonyosodik róla, hogy háttal áll neki. És akkor meghallotta. Halovány, lágy zümmögés volt.

Aztán Luzia kirázta a szoknyát, és az úrnője elé vitte.

Valentina keze megremegett, ahogy átvette. A szakadás eltűnt.

Luzia tudta, amint Doña Valentina szemébe nézett, hogy szörnyű hibát követett el. A tekintete ádáz volt ezen az estén, a háborgó vizek bizonytalan kékjében játszott.

Ott állt az úrnőjével szemközt a hálószoba csendjében, mindketten a fekete ruhába kapaszkodva, mintha együtt akarnák összehajtogatni, eltenni, elfelejteni.

– Ma este te is ott leszel a vacsorán – közölte Valentina. Megnyalta színtelen ajkát. – Amikor felszolgáljuk a gyümölcsöt, akkor jössz be.

– Nem tudok.

Luzia nem tudott mást mondani.

– De igen! – szögezte le Valentina, és mosoly bujkált a szája szegletében.
– Muszáj.

– Nem tudom, mit akar tőlem.

Valentina megragadta a csuklóját.

– Hagyd ezt abba! – sziszegte. – Megjavítottad a szoknyámat. A kenyeret. Vagy megteszed, amit kérek, vagy még ma este utcára teszlek. Gondolj bele, mit jelentene egy nőnek, ha munka és védelem nélkül maradna. Gondolkozz, mielőtt újra ellent mersz mondani nekem!

Luzia nem tudott gondolkodni. Nem értette, mi történik. Nem tehetette meg, amit Valentina akart! A varázslat csak egy kis semmiség volt, móka, szemfényvesztés, és egy szegény, de jámbor keresztény asszonynak nem volt mitől félnie. De ha valaki közelebbről megnézné a dolgot, vajon mit látna? Ha valaki venné a fáradságot, hogy kicsit kutakodjon Luzia származása után, ha megkérdezné, kik voltak a szülei, a nagyszülei? Az apja családja portugál volt. Ez valamelyest talán megnehezíti, hogy végigkövessék a vérvonalát. De mi a helyzet az anyja őseivel? Mind halottak, eltemették vagy megégették őket, de attól még ugyanolyan fenyegetést jelentenek számára, mintha az utcán imádkoznának. *Mondd azt, hogy te csak egy egyszerű lány vagy, egy ostoba lány, aki megtanult néhány varázsszót. Aki csupán játszott.* És ha Doña Valentina megkérdezi, hol tanulta ezeket a dolgokat, akkor mit fog mondani?

Valentina biztos látta az arcán a megadást, mert elengedte a csuklóját, és gyengéden megpaskolta a kezét.

– Vegyél fel egy tiszta kötényt, mielőtt csatlakozol hozzánk. És ne görnyedj így, mintha azt várnád, mikor üt meg valaki megint.

Luzia aznap este egyfajta transzban végezte el azokat a dolgokat, amelyek még hátravoltak. Segített a szakácsnőnek elkészíteni a hideg salátákat, kinyújtani a pite tésztaját, vékonyra szeletelni a marhanyelvet. Kis tálkákat töltött meg levendulával és meleg vízzel, hogy a vendégek megmoshassák majd bennük a kezüket.

Hualit szívesen mesélt a gazdag barátainál tartott lakomákról, ahol több száz tányért szolgáltak fel, és a fogások között tréfamesterek meg táncosok mulattatták az embereket. De a legtöbb, amit az Ordoñók fel tudtak mutatni, az a halpástétom, a marhanyelv és a saláta volt. Luzia felvitte a pitéket

a lépcsőn, és az étkező oldalsó fala mellett elhelyezett nehéz asztalra tette őket. Valentina fogja felszolgálni őket.

Fel a lépcsőn, le a lépcsőn. A fogások között rövidebb idő telt el, mint kellett volna, ami azt jelentette, hogy a beszélgetés akadozik, és hogy az estét nem igazán lehet sikeresnek nevezni. Luzia elrendezte a marhanyelv-szeleteket a tányéron, mártást kanalazott egy kis tálkába, hallgatta, ahogy a szakácsnő folyton morgolódik – *Escárcega, Escárcega, Escárcega* –, mintha a drámaíró neve átok lenne.

Luziának eszébe jutott, mit mondott Valentina a testtartásáról, mire kihúzta magát, de nehéz volt nem úgy csoszogni, mint egy szolgál, aminek a tökéletesítésén olyan keményen dolgozott.

Az a legjobb, ha nem is látják. Az a legjobb, ha észre sem veszik. Legszívesebben Hualithoz rohant volna, de akkor be kellett volna ismernie, milyen bolond volt. Mit tettem? – kérdezte magától újra és újra. Mit tehettem volna?

A válasz természetesen az volt, hogy semmit. Az lenne a legjobb, ha egyébként sem tenne semmit. Csak állna ott az asztalfőn, ostobán bámulna maga elé. Talán leöntené magát valamivel. Nyilván el kellene viselnie a megáláztatást. És Doña Valentínának is. Talán mindezek után kipakolná az utcára, de az is lehet, hogy megszánná. Vagy talán nem találna másik olyan szerencsétlen lányt, aki beérné azzal a soványka bérrel, amit az asszonyosság ad. *Talán a vendégek hazamennek, mielőtt a gyümölcsöt felszolgálnák.* Luzia a körteszeletekre meresztette a szemét, amik a bortól szépen megpirultak és feldagadtak, úgy ücsörögtek a csinos tálon. Hallgatózott, és nagyon remélte, hogy meghallja a széklábak csikorgását, ahogy a vendégek felállnak a fenti asztaltól, ahogy a bejárati ajtó nyílik és csukódik, ahogy elbúcsúznak. Ehelyett csak Doña Valentina hangja hallatszott, suttogása úgy kunyorodott, mintha egy füstujj hívogatná.

– Luzia!

A szakácsnő felnevetett, amikor meglátta, hogy Luzia tiszta kötényt köt a derekára.

– A legjobb öltözeted veszed fel?

– Úgy hallottam, Quiteria Escárcegának két szeretője van, és hagyja, hogy mindkettő egyszerre élvezze a kegyeit.

TETSZIK? MI IS NAGYON SZERETJÜK.

Szívből ajánljuk,
ha öröme és felszabadult percekre vágysz!

**Már rendelhető!
ÉLVEZD MIHAMARABB!**

ú

**MOST
KEDVEZMÉNNYEL**

lehet a tiéd!

[Megnézem.](#)

NE HAGYD KI!

Rendeld meg most a kiadónál!

Még több jó könyv

megjelenését támogatom veled.

[Imádom a jó könyveket. Kérem máris!](#)

Luziában némi rosszindulatú öröm áradt szét, ahogy a szakácsnő szája távta maradt. Felvette az ezüsstálat, amiben a körték voltak.

Miközben felsietett a lépcsőn, egyfolytában az zsongott a fejében, hogy Hualithoz megy. *Toledóba megyek, és új életet kezdek.* Koldus lesz, mint az apja volt. Csakhogy még ez sem volt biztonságos egy nő számára.

– Luzia, kérlek, szolgálj is fel! – utasította Doña Valentina, amikor Luzia belépett a körtékkel.

Gyertyák égtek a komódon, az étkezőasztalon, a kandallópárkányon. Az ilyesmi egy nemesi házban el is várható, de Luzia tudta, hogy hetekig kenyeret és szardíniát fognak enni, hogy a mostani kiadásokat kompenzálják. Don Marius komoran és unottan ült az asztalfőn.

Luzia lassan körbejárta a szobát, a körteszeletekkel teli tál a könyökhajlatában pihent, a másik kezében egy ormótlan kanalat szorongatott, és a csend, a csevegés vagy a nevetés hiánya igencsak zavarta. Valentina mohó tekintete szó szerint rátapadt, a többi vendég pedig – ma este csak ketten voltak, Don Gustavo és bőkezűen felékszerezett felesége – szándékosan nem törődött vele.

Amikor Luzia végre az utolsó körteszeletet is lecsúsztatta a tányérról, megfordult. A lába összeakadt, ahogy az ajtó felé igyekezett.

– Luzia! – szólt utána Valentina élesen.

Luzia, az ezüsstállal a kezében, megdermedt.

– Valami baj van? – suttogta Don Gustavo felesége. Gyöngy ékszerei úgy csillogtak, mint fény a vízben.

– Tedd le a tálat, és gyere ide! – Valentina hangja magas és élénk volt. – Luzia szeretne mutatni nekünk valamit. Hogy szórakoztassa a vendégeinket.

Don Gustavo felesége előrehajolt.

– Énekelni fog? Nagyon szeretem a népdalokat. Gyakran hallom reggelente, hogy lent a piacon is énekelnek.

Don Marius odébb csúszott a székében.

Doña Valentina kivett a zsebéből egy megégett zsemlét, és az asztalra tette. Úgy nézett ki, mintha valaki bedobott volna egy követ az ablakon, és az értékes üvegporok meg a régimódi fémesczájgok között landolt volna.

Don Marius nevetése kegyetlen volt.

– Megőrültél?